

ForFinnmark
c/o Randi Karlstrøm
Tappeluftveien 47
9545 Langfjordbotn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Vedr. Høring – tekniske endringer i finnmarksloven

Forslag om endringer av finnmarksloven – høring

Vi viser til høringsbrev og høringsnotat av 4. desember 2018. Forslaget innebærer at fylkestingsrepresentantene fra Troms etter en sammenslåing skal være med på å velge medlemmer til Finnmarkseiendommens styre på lik linje med representantene fra Finnmark. Dette vil klart svekke finnmarkingenes møysommelig opparbeidete innflytelse på forvaltningen av land og vann i fylket. Forslaget er åpenbart i strid med finnmarkslovens intensjoner. Vi reagerer på at lovendringene kalles «tekniske justeringer». Dette er enten et dårlig forsøk på bløff eller et uttrykk for manglende kunnskap om finnmarksloven og historia bak den. Etter vårt syn kan forslaget ikke vedtas, og en sammenslåing av Troms og Finnmark kan ikke gjennomføres før det er gjennomført en grundigere utredning om hvordan finnmarkingenes rettigheter etter loven skal ivaretas på en ordentlig måte.

Spørsmålet om retten til det som tidligere var statens umatrikulerte grunn i Finnmark ble for alvor satt på dagsorden som følge av Altasaken og de politiske og samerettslige prosessene i etterkant av denne. Etter en møysommelig og til dels konfliktfylt prosess som ble tett fulgt av både Sametinget og Finnmark fylkesting, ble finnmarksloven vedtatt og FeFo etablert i 2006. Det endelige rettighets- og forvaltningssystemet bygger på en rekke nokså skjøre kompromisser som regjeringen nå tramper på. Forslaget har blåst nytt liv i konfliktene om forvaltningen av land og vann i Finnmark.

Finnmarkingenes lovfestede rett til innflytelse på forvaltningen av Finnmarkseiendommen bygger på den klare forutsetningen om at fylkestingets tre medlemmer av Finnmarkseiendommens styre er valgt av et fylkesting med representanter som er nominert av partilag i fylket, og deretter valgt inn i et fylkesting av finnmarkinger og bare dem. Departementets forslag innebærer brudd på denne forutsetningen på flere måter:

Forslaget innebærer at fylkestingsrepresentanter fra Troms, sannsynligvis i flertall, skal være med på å velge styre for FeFo. Dette er klart i strid med finnmarkslovens intensjon. Det er ikke bare «teknisk justering» når eierne blir frarøvet retten til å bestemme hvem som skal representere dem i styret for et selskap.

Videre: gjennom nominasjons- og valgprosessen til et sammenslått fylkesting vil det være store muligheter for at finnmarksrepresentantene i fylkestinget slett ikke representerer folkeviljen i Finnmark. Bostedskravet for de som kan velges inn i FeFos styre forhindrer ikke muligheten for at noen også blir valgt inn både i fylkestinget og i FeFos styre direkte i strid med finnmarkingenes

ønsker. Selv en løsning der bare finnmarksrepresentantene i fylkestinget skal velge medlemmer til styret, vil ikke forhindre dette.

I sammenslåtte partier vil også partimedlemmer fra Troms påvirke hvilke fylkestingskandidater fra Finnmark som nomineres og som i neste omgang skal velge ut, ev. også velges til representanter til FeFos styre. Det er ikke så vanskelig å tenke seg at kandidatenes holdninger til lokalt styre og finnmarkingenes særretter kan påvirke hvem som nomineres.

Også ved selve fylkestingsvalget vil velgerne i Troms sjølsagt påvirke fordelingen av representanter fra de ulike partiene og dermed hvilke kandidater fra Finnmark som kommer inn i fylkestinget. Det er ikke vanskelig å tenke seg at de ulike partienes holdninger til lokalt sjølstyre og særretter vil påvirke valget på ulike måter i Troms og Finnmark.

Dersom en sammenslåing tvinges gjennom på tvers finnmarkingenes sterke motstand vil finnmarkslovens intensjoner bare kunne oppfylles ved å opprettholde Finnmark som egen valgkrets, og ved at det bare er fylkestingsrepresentanter fra denne valgkretsen som velger medlemmer til FeFos styre. Andre løsninger, f.eks. ved å etablere en generalforsamling utgått fra kommunene slik enkelte har tatt til orde for, vil etter vår mening kreve en ny og grundigere lovutredning.

Sametingets representanter til FeFo er i dag valgt av et flertall utenfor Finnmark. Mange har kritisert at finnmarkingene på denne måten allerede har avgitt styringsrett til folk bosatt utenfor fylket. Vi ser ikke grunn til å gå inn i denne diskusjonen nå. Sametinget er ikke et regionalt, men et nasjonalt organ, og Sametingets representasjon i FeFo-styret skal særlig sikre de samiske interessene i forvaltningen. Dette kan forstås.

Vi har stor respekt for politikere og folk i Troms, men det finnes ikke tilsvarende argumenter for at de skal være med på å bestemme hvordan den privatrettslige forvaltningen av Finnmarkseiendommen skal skje. Forslaget til lovendring vil være et betydelig tilbakeslag for finnmarkingenes rettigheter til forvaltning av land og vann i fylket.

Regjeringens forslag er et av flere eksempler som illustrerer mangelen på utredning av konsekvenser ved den meningsløse og forhastede beslutningen om å tvinge Finnmark og Troms sammen i en region.

For Finnmark går imot de foreslåtte endringene. Finnmarkslovens intensjoner kan bare ivaretas ved at fylkestingets medlemmer av Finnmarkseiendommens styre velges av og blant representanter som er nominert og valgt av folk bosatt i Finnmark, og bare dem. Dette kan enklest skje ved at Finnmark beholdes som eget fylke. Dersom sammenslåingen av Finnmark og Troms tvinges gjennom på tvers av befolkningens vilje, må Finnmark bestå som egen valgkrets. Sammenslåingen må utsettes inntil det er utredet hvordan finnmarkslovens intensjoner og finnmarkingenes rettigheter skal ivaretas på en skikkelig måte.

Finnmark, 14. januar 2019

Randi Karlstrøm
Leder

Torill Olsen
Nestleder